

ADÉU A UN MITE REVOLUCIONARI

El judici de la història

Anna Ayuso

La mort als 90 anys de Fidel Castro, tot i que era previsible, ha capgirat el planeta. Desapareix un dels líders que han esculpit el segle XX. Des d'una petita illa del Carib davant de la costa de la primera potència mundial, el carismàtic comandant de la revolució va construir un relat èpic de resistència a l'imperialisme hegemònic i va voler canviar el rumb de la història. L'experiència de la revolució cubana va venir marcada per la seva lluita contra el Goliat dels Estats Units, des d'on es va intentar enderrocar el règim i es va imposar l'embargament i una infinitat de sancions buscant l'aïllament polític al bloc occidental i particularment a l'Amèrica Llatina, com a mesura terapèutica davant el virus del comunisme.

El bloqueig va ser determinant de l'alineació del Govern de Fidel Castro amb el bloc soviètic oposat al bloc capitalista occidental. En el context de la guerra freda la difusió internacional de la revolució cubana i el sistema socialista va ser una constant de la política exterior cubana com a informe de l'ADN revolucionari que es va estendre al suport de l'alliberament dels pobles colonials a l'Àfrica. Això va donar lloc a l'aparent paradoxa que, malgrat l'intent d'aïllament polític del règim revolucionari, Cuba va adquirir un protagonisme internacional i regional molt per sobre del seu pes econòmic i demogràfic. També amb un alt cost per als cubans.

A l'Amèrica Llatina hi va haver en paral·lel l'ascens i la caiguda dramàtica dels governs de Perón a l'Argentina i d'Allende a Xile i altres experiències fracassades de moviments populars. Una part de l'esquerra llatinoamericana va adoptar la forma de guerrilla miliciana contra governs autocràtics de la regió i va rebre el suport de Cuba, com va passar a l'Àfrica

A. AYUSO, investigadora sènior del Cidob

DESMOND BOYLAN / AP

Homenatge. Un home portant una foto de Fidel en un dels típics tricicles, ahir a l'Havana, poc després que se'n va conèixer la mort

amb les guerres d'alliberament. L'herència d'aquelles experiències de lluita armada no va ser exitosa. Si bé a l'Àfrica encara avui es reconeix el suport cubà als moviments d'alliberament, a l'Amèrica Llatina, en canvi, després del final de les dictadures dels anys setanta, la majoria dels països van transitar cap a democràcies liberals. L'excepció va ser el triomf de la revolució sandinista a Nicaragua, que no va arribar a consolidar-se, en bona part per la intervenció dels Estats Units.

Amb la consolidació de la democràcia a la regió va venir l'abandonament gradual dels grups de lluita armada o la seva marginalització, a excepció de les FARC a Colòmbia, que paradoxalment han negociat els acords de pau a l'Havana. Cuba va patir un doble aïllament quan va caure el bloc soviètic i va perdre el seu suport, i un empobriment a causa d'un model de des-

envolupament dependent del finançament soviètic. En lloc de transitar cap a una reforma del model socialista, Fidel Castro es va atrinxerar i va abocar l'illa al *període especial*, amb conseqüèn-

La generació de Sierra Maestra n'ha de deixar passar una altra que busqui la legitimitat en el futur i no en el passat

cies dramàtiques per a la qualitat de vida de la població i amb un enduriment de la persecució de la dissidència política que va fer malbé la imatge del país en els moviments d'esquerra al món i especialment a l'Europa postsoviètica.

Però l'arribada al poder d'Hugo Chávez a Veneçuela el 1998 i

el gir a l'esquerra de diversos països de la regió (l'Argentina amb Kirchner, el Brasil amb Lula, Bolívia amb Evo Morales, l'Equador amb Correa o Daniel Ortega a Nicaragua) va donar noves ales al règim. Gràcies a la bonança econòmica per l'augment dels preus de les matèries primeres i sobretot el petroli de Veneçuela, Cuba va poder substituir els seus antics llaços econòmics i polítics amb nous aliats estratègics. L'impuls de l'agenda bolivariana per un grup de pressió de governs del *socialisme del segle XXI* va tornar Cuba a la primera línia política a la regió. Es tractava de difondre la idea d'una nova revolució que construís un nou socialisme alternatiu a la socialdemocràcia liberal. El motor era el petroli veneçolà, que va subvencionar el país amb 100.000 barrils diaris a canvi de serveis mèdics. Això es va acabar i el règim cubà s'ha de tornar reinventar.

El relleu de Fidel Castro pel seu germà Raúl el 2008 va agilitar reformes econòmiques i polítiques eufemísticament denominades *actualització del model*. En plena crisi veneçolana, l'inici del desbloqueig amb els Estats Units semblava una taula de salvació que el règim va presentar com un triomf del poble cubà i el reconeixement de l'error per part de Washington.

Certament, les mesures del president Obama no han suposat cessions aparents del règim, però la mort de Fidel és un símbol d'un final d'etapa en què la generació dels revolucionaris de Sierra Maestra n'aurà de deixar passar una altra que busqui la seva legitimitat en el futur i no en la història. Per bé i per mal, l'immobilisme ja no és una opció. La mort de Castro i l'elecció de Donald Trump als Estats Units obren una nova etapa d'incertesa que no pot ser una tornada al passat.

Aconsegueix amb La Vanguardia les *shopping bags* de Gastón y Daniela

Desplega tot el teu estil

Per anar a la feina, per anar a comprar, per viatjar i per portar-les sempre amb tu.
· Plegables · Còmodes i pràctiques · De gran capacitat · Molt resistents ·

Una nova entrega cada diumenge.

Diumenge 4
Quarta entrega *Seeds*

~~PVR 19€~~
per només
1,99€
+ cupó del dia

Bossa plegable amb cremallera

LA VANGUARDIA

Promoció vàlida a tots els punts de venda a Catalunya.

GASTÓN Y DANIELA
DESDE 1876

Subscriu-t'hi per 15,95 €/mes
i emporta-te-les gratis*
VANGUARDIA 933 481 482

També disponible a:
LAVANGUARDIA SHOPPING
www.lavanguardiashopping.com

INFORMACIÓ PER A SUBSCRIPTORES I LECTORS: cada diumenge una nova entrega per només 1,99 euros més el cupó del dia. A més, si ets subscriptor tens l'opció de comprar la col·lecció completa a través del web www.lavanguardiashopping.com. Només una compra per subscriptor. Enviaments a tot Espanya excepte a les illes Canàries, Ceuta i Melilla.

* Subscriu-te a l'edició impresa de La Vanguardia els dissabtes i diumenges, i a la digital tota la setmana, per només 15,95 €/mes, i et regalem la col·lecció de *shopping bags* de Gastón y Daniela. Consulta les condicions de l'oferta trucant al 933 481 482. Oferta vàlida per a noves subscripcions o subscripcions addicionals. És condició necessària que l'adreça i/o el subscriptor no hagin tingut contractada cap subscripció els últims 90 dies. Condicions de pagament: obligatòriament amb targeta de crèdit. Promoció vàlida fins al 18 de desembre del 2016.